

NATUUR.SPROKKELS

Foto: Staf De Roover - sleedoornbloesem met hommelt

Een nieuwe lente een nieuw geluid

Met de komst van de lente worden we er altijd weer aan herinnerd dat aan alles een einde komt, maar ook een nieuw begin. De winter, het seizoen van de rust en gezelligheid, is voor velen een aangename periode, maar tegen het einde ervan kijken we allemaal uit naar de langere, warmere dagen van de lente, het genieten van onze natuur, de tuin en van zomerse terrasjes.

Het meest spannende seizoen van het jaar is toch wel de lente. De natuur keert terug in al haar pracht en praal. Dieren ontwaken uit hun winterslaap en brengen hun jongen ter wereld. Bomen en struiken openen hun knoppen waarna er fris blad en bloem tevoorschijn komt. De natuur ontwaakt en prikkelt je zintuigen met allerlei nieuwe geluiden, geuren en kleuren.

Beleef de lente en sta eens stil bij de kleine wonderen van de natuur die in het voorjaar plaatsvinden. Vogels zijn in de weer met het bouwen van nesten en de mens krijgt weer zin om tot actie over te gaan. De lente, overgangperiode naar de zomer, is een tijd van hernieuwing.

Zoals jullie kunnen zien hebben we van deze winter gebruik gemaakt om onze nieuwsbrief helemaal op te frissen en deze lente van start te gaan met een vernieuwd, aantrekkelijk en (digitaal kleurrijk) driemaandelijks tijdschrift. De rode draad is en blijft hetzelfde: informatie geven over wat er leeft op vlak van natuur en natuurland in Tremelo. Maar laat ons in de lente dan ook gebruik maken om het tijdschrift te lezen en met alle zintuigen nadien de natuur in te gaan op zoek naar het nieuwe leven.

Voorwoord Bruno Wallyn

Poelenherwaardering in het zegbroek

In het najaar van 2012 werd de poel op het traject 'Weg-Wijs' in het Zegbroek heraangelegd. Naar aanleiding daarvan onderstaand artikel

Sinds 1980 worden amfibieën in Vlaanderen wettelijk beschermd. Dit heeft niet kunnen voorkomen dat deze dieren steeds verder in soorten en aantalen achteruitgaan vanwege het verlies aan biotopen en de verwaarlozing van de (veedrink)poelen.

Poelen zijn kleine landschapselementen die een belangrijke biotoop zijn voor kikkers, padden en salamanders, maar ook voor water- en moerasplanten, libellen en andere waterinsecten, daarnaast komen er ook vogels baden en drinken.

Vroeger was ons landschap bezaaid met poelen, denk maar aan de veedrinkpoelen of vlasrootputten. Van deze schat

aan waterleven gingen de laatste decennia veel verloren omdat veel poelen zijn gedempt, dichtgeslibd of verland. Daar komt nog bij dat verdroging en de dalende grondwattertafels een belangrijke rol spelen. Hierdoor verloor het landschap veel van haar charme.

Hoog tijd dus om onze poelen in het Zegbroek te herwaarderen. Met steun van de provincie Vlaams-Brabant zijn we erin geslaagd om een half dichtgestorte en verlandde poel te herstellen.

Twee jaar geleden op de Dag van de Natuur zijn we begonnen met de bomen en struiken te kappen in en rond de poel om verbossing tegen te gaan en zonlicht in de poel te krijgen. Al snel kregen we zicht op de grote en de potentiële mogelijkheden van de poel maar ook op het gestorte afval. In samenspraak met Monumenten en Landschappen werd er een dossier opgebouwd waar niet alleen de natuurwaarde van de poel aan bod zou komen maar ook het educatieve luik. Met behulp van een houten vlonder in de poel zullen de kinderen in de toekomst het leven in en rond het water beter kunnen waarnemen.

Deze zomer zijn we met heel wat vrijwilligers het stort

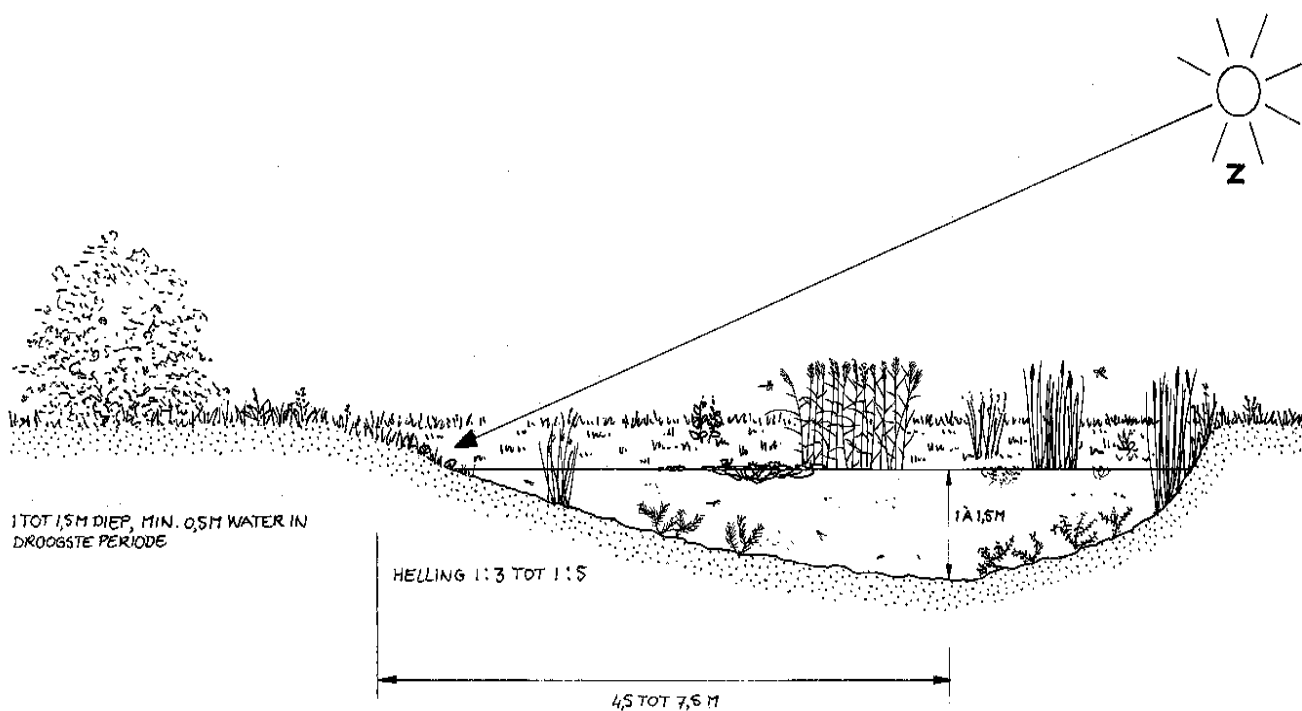
beginnen opruimen zodat de graafwerken in de nazomer zouden kunnen doorgaan. Enkele weken geleden is uiteindelijk de graafmachine in actie gekomen om het grote en zware werk uit te voeren. In de praktijk betekent dit geleidelijk aflopende, zeer zachte oevers met natuurlijke begroeiing voorzien van schuilplekjes. Ondiepe oevers en een moerasstrook, samen met een overgang van kruid naar struikvegetatie creëren we zo een ideale leefwereld voor amfibieën en insecten.

De poel is ondiep zodat het zonlicht overal doordringt zelfs tot op de bodem. Daardoor kunnen waterplanten overal in de poel groeien. Na verloop van tijd zal de poel zich ontwikkelen tot een steeds complexer geheel waar steeds meer dieren en planten een plaats krijgen. De grillige vorm en de zacht hellende oevers met ondiep water zullen in het voorjaar door de zon snel in temperatuur oplopen wat natuurlijk gunstige levensvoorwaarden voor de

Eens volgroeid brengen de amfibieën minder tijd door in het water en zoeken ze beschutting en in de begroeiing rond de poel.

Bovendien is zo'n poel niet alleen voor amfibieën belangrijk. Ook tal van insecten vinden tussen de uitbundige water- en oeverplanten meer dan hun gading. Alleen al wat oeverplanten betreft, kunnen dat er gemakkelijk meer dan 30 soorten zijn. Alles hangt ook af van de kwaliteit van het water en de invloed van de om-liggende percelen. De beste garantie voor een goede waterkwaliteit is de aanwezigheid van vele soorten water- en oeverplanten in een natuurlijke omgeving.

Tot slot draagt het behoud van poelen niet alleen bij tot de biodiversiteit, maar ook voor het behoud van de kleine landschapselementen die een belangrijke schakel zijn in het landschap.

Bouw van een poel

Onder - De verlande poel in het Zegbroek wordt uitgediept.

Onder klein - We helpen de natuur een handje met man en machinemacht. De poelen worden opnieuw uitgediept.

Algemene ledenvergadering

Op 20 januari hielden we onze jaarlijkse algemene ledenvergadering, zoals sinds enkele jaren gebruikelijk, vooraf gegaan door een wandeling.

Zoals op 3 juli 2012 het weer tegen ons was met bakken water, zo was het op 20 januari 2013 met bakken sneeuw.

Wel iets minder dan voorspeld, maar toch voldoende om velen te laten besluiten niet mee te wandelen die dag. Toch kwamen een twintig-tal moedigen mee voor een tochtje door de sneeuw. En dat heeft ook zijn charme, bovendien viel de koude nog mee.

Na de wandeling was er taart, pannenkoeken met koffie of thee aan een democratische prijs van 5 euro. Niet iedere wandelaar nam hieraan deel, maar er waren dan weer leden die hierop afkwamen. Daar de wandeling wat ingekort was waren we ruim op tijd binnen en konden we langer van de koffietafel genieten.

Enkele sfeerbeelden

Foto 1: Koffie nemen kan ni eenvoudig zijn.

Foto 2: Na het officiële deel was er tijd voor een nababbel met een hapje en een drankje.

Foto 3: Het officiële deel bestaat uit het brengen van het jaarverslag door middel van een power point presentatie, met veel foto's. Naast een overzicht van het voorbije jaar worden ook de doelstellingen per werkgroep gesteld.

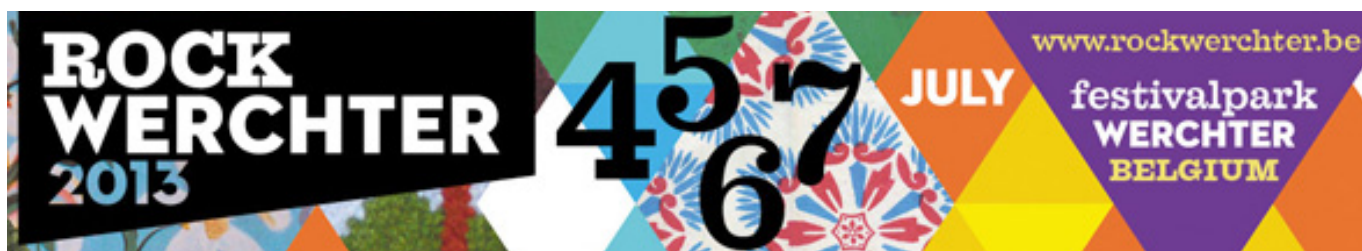

Wandeling van 3 maart.

Lag het aan het zalig weer of aan de naam van de wandeling 'Winterwandeling met hartverwarmende drank' dat we meer dan 70 deelnemers mochten verwelkomen op deze wandeling? Een sfeerbeeld met foto's van Marc Van Lieferringe

LAATSTE PLAATSEN!!

Rock werchter

Het is crisis! Ook voor Natuurpunt!

Als wij in de toekomst onze doelstellingen willen blijven verwezenlijken dan moeten wij wel over de nodige middelen beschikken (lees centjes) om gebieden aan te kopen, beheersmateriaal en werktuigen allerhande aan te schaffen en te onderhouden, enz....enz....

Zoals vorig jaar doen wij daarom opnieuw beroep op onze leden en sympathisanten om ons te komen helpen op de festivalweide van Rock Werchter.

Wij verzorgen daar weer een drankstand waar wij dranken uitschenken aan de festivalgangers en de dranktickets in ontvangst nemen.

Dit jaar nemen wij deel aan Rock Werchter zelf op 04 - 05 - 06 - en 07 juli (60 medewerkers /dag). Deelnemen kan voor één, twee, drie of alle vier dagen.

Waarschijnlijk zullen we in 2 ploegen werken, zodat om beurt verpoost of van een volledig optreden kan genoten worden.

Ook bij het concert van Roger Waters "The Wall " op 20 juli (25 medewerkers) zijn we van de partij.

Bijkomende info wordt graag verschaft en kandidatuurstelling ten zeerste in dank aanvaard op

tel. : Brigitte Bott 016 53 15 29

of 0473 39 99 29,

e-mail: smet.bott@telenet.be.

Natuurpunt Tremelo nu ook op Facebook!

Om mee te gaan in de huidige sociale media, en om een beter contact te hebben maakten we enkele weken geleden een profiel aan op facebook.

Volg ook jij ons op <http://www.facebook.com/NatuurpuntTremelo.com>

Aanvullende campagnes

Wanneer	Wat	Info
14 juli	Big Jump	www.bigjump.be
3 en 4 augustus	Vlinder mee	www.vlindermee.be
23 en 24 augustus	De nacht van de vleermuis	www.nachtvandeveleermuis.be
16 en 17 november	Dag van de natuur	www.dagvandenatuur.be
24 november	Bos voor iedereen	www.bosvooriedereen.be

WAARNEMINGEN

Iedereen heeft al wel gehoord van de website: www.waarnemingen.be, waarop men waarnemingen kan vinden. Meestal zijn dat inventarisaties of speciale dingen.

Ik vind al vreugde in eenvoudige 'ontmoetingen' met vogel of dier. Zo had ik tijdens mijn avondlijke wandelingen met de hond het geluk een ree de straat zien over te steken. Enkele maanden later zag op dezelfde plaats een vos. Vorig jaar was het een steenmarter. Enkele weken later zag ik hem zelfs van uit mijn oprit komen. Maar dat was toen niet helemaal een verrassing. Ik had immers uitwerpselen van een steenmarter her en der in mijn tuin gevonden.

Het hoeft niet steeds nacht te zijn om mooie ontmoetingen te hebben. We hadden al enkele malen het geluk om tijdens onze wandelingen langs de Ourthe ijsvogels te zien. Eén keer zelfs volgde er eentje via van tak naar tak, om vervolgens de Ourthe over te steken en dan terug te komen met een soortgenoot.

Ook tijdens mijn fietstochten had ik mooie ontmoetingen. Zo kon ik op een rustig wegje in de Ardèche je een vos zien die vanuit het bos op de weg kwam en een doorgang zocht. In stress om een doorgang te vinden had hij me niet zien komen en kon ik hem naderen tot op enkele meters.

Doch zijn niet alle waarnemingen even leuk. Zo het koolmeesje dat treurend naast zijn dode partner zit op het trottoir, totaal van de wereld, niet schrikkend van de voorbij lopende mensen, zich zelfs laat aanraken. Of de vele doodgereden dieren die je vindt op de wegen. Jammer genoeg zie je inderdaad marters, vossen, wezels en ander wild alleen als verkeersslachtoffer.

Paul Dillen.

Uitnodiging Infoavond - "Koester je bijen-buren"

Ooit al gehoord van de heggerank bij, de tuinbladsnijder of de blauwe metselbij? Denk je bij vosje niet spontaan aan een bij maar aan een ander dier? Kom dan zeker luisteren naar deze boeiende voordracht en leer bloemen bekijken door een bestuiversbril! We vertellen je over de verschillende wilde bijensoorten, hun nestjes en waar ze te vinden. We bekijken op welke manieren bloemen insecten lokken en wat het belang is van bijen als bestuivers. Je maakt kennis met een aantal courante soorten zoals de tronken bij, de wolbij, enz...en hun specifieke levenswijze. Verder krijg je tips om wilde bijen een handje te helpen.

Wees erbij op één van volgende data en locaties:

- - Woensdag 17 april – Bezoekerscentrum Webbekoms Broek (Omer Vanaudenhovelaan 48, 3290 Diest, 19u30-22u)
- - Vrijdag 19 april – CC Boutersem (Kerkomsesteenweg 55, 3370 Boutersem, 20u-22u30)
- - Donderdag 25 april – Hoeve Nothengem (Sint-Lambertusstraat 1, 1930 Nossegem (Zaventem), 20u-22u30);
- - Vrijdag 26 april – Villa Coremans (Gelrodeweg 2, 3200 Aarschot, 19u30-22u).
- - Dinsdag 14 mei – CC De Borre (Speelpleinstraat 10, 3360 Bierbeek, 20u-22u30)
- - Woensdag 15 mei – Oud Gemeentehuis van Herent (Zaal de Nok, Wilselsesteenweg 28, 3020 Herent, 20u-22u30)

De voordracht wordt verzorgd door Nobby Thys. Deelname is gratis. Inschrijven enkel nodig in Diest en Aarschot via Nobby Thys (e-mail: nobby.thys@rlnh.be of Tel 016 61 92 28).

Deze voordracht kadert binnen de provinciale biodiversiteitscampagne "Je hebt meer burens dan je denkt". Deze koesterburencampagne wil op de eerste plaats alle inwoners laten kennismaken met de grote soortenrijkdom die er is in elke Vlaams-Brabantse gemeente. De organisatie van deze vormingsavonden gebeurt door bovengenoemde gemeenten in samenwerking met de regionale landschappen Dijleland, Groene Corridor, Noord-Hageland, Pajottenland & Zennevallei en Zuid-Hageland.

Oranjetipje brengt voorjaarsbode - Bruno Wallyn

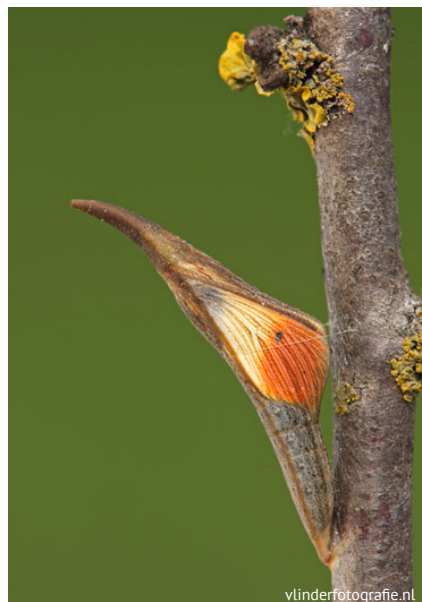
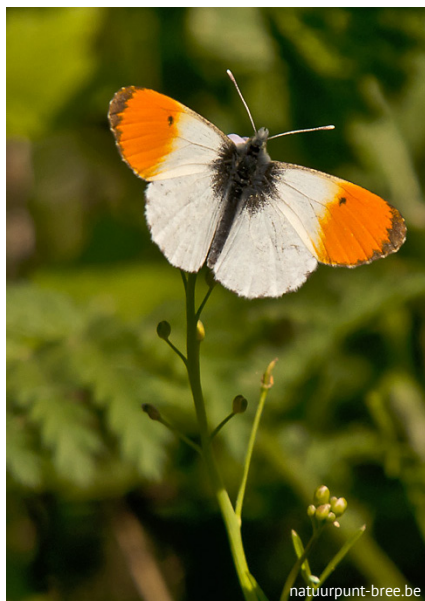

Hoewel het Oranjetipje vroeg in het jaar actief is, is het niet de eerste vlinder die je na de winter ontmoet. De Citroenvlinder, Dagpauwogen en Kleine Vossen vliegen vaak op warme dagen in februari of maart al rond. Als volwassen vlinders hebben ze de winter doorgebracht en zijn ze door de voorjaarszon gewekt uit hun winterslaap.

Het Oranjetipje vliegt in één generatie per jaar van begin april tot begin juni (met een piek tussen 20 april en 10 mei). Het is een vrij honkvaste soort. Het Oranjetipje, *Anthocharis cardamines*, is een dagvlinder met een lengte tot 25 mm en een spanwijdte tot 45 mm. De mannetjes hebben grote, oranje vleugeltoppen. De vrouwtjes lijken op Koolwitjes en hebben een grijze of zwarte vlek in de voorvleugels. De onderkant van de achtervleugels heeft bij beide geslachten een gemarmerde groenige vlektekening, die een goede camouflage biedt.

De mannetjes besteden heel wat tijd aan het rondvliegen op zoek naar een vrouwtje. Het mannetje volgt vaak een vaste route langs bosranden, houtwallen, bermen en dit meerdere keren per dag. De vrouwtjes houden zich een groot gedeelte van de dag bezig met het zoeken naar bloemen om nectar uit te halen. Oranjetipjes worden voornamelijk aangetroffen op Pinksterbloem en Look-zonder-look. In tuinen worden ook eitjes afgezet op onder meer Tuinjudaspenning. Al deze waardplanten behoren tot de familie van de Kruisbloemigen. Per plant wordt slechts één eitje afgezet. Bij het afzetten van het eitje wordt een geurspoor achtergelaten zodat andere vrouwtjes (of het vrouwtje zelf) weten dat daar reeds een eitje werd gelegd. Het vrouwtje legt in de regel ook maar slechts één eitje per plant. Een plant biedt immers maar voldoende voedsel voor één rups. Bovendien eet de eerste rups die is uitgekomen na haar eigen ei omhulsel ook eventuele andere aanwezige eitjes op. De planten met de meeste bloemhoofdjes genieten de voorkeur voor de eileg. Deze planten zullen namelijk veel voedsel voor de rupsen opleveren. Tegen de tweede helft van mei kunnen de eitjes en de rupsen op de waardplanten worden aangetroffen. De eitjes zijn wit maar verkleuren na een dag naar oranje.

Na een week of twee, drie is de rups volgroeid en verlaat hij zijn waard (voedsel)plant. Zoekt in de omgeving een geschikte plaats om te verpoppen. De poppen hangen aan een stengel dicht bij de bodem. Ze zijn slank en aan de kopzijde merkbaar uitgerekt en puntig gebogen, zodat ze op een bruinbeige doorn lijken. De rupsen verpoppen zich bij voorkeur op bramen, omdat de pop op een doorn lijkt. Als echter alle bramen zijn weggemaaid of de bramenruigte staat te ver, is de sterfte onder de slecht gecamoufleerde poppen hoog, en mogelijk is dat funest voor de populatie. Vandaar het belang voor deze vlinder van struiken, bosranden en ruigten.

Het Oranjetipje leeft in vochtige gras- en hooilanden in de buurt van bossen, maar ook in beschutte tuinen waar één of meer van de waardplanten groeien. Het Oranjetipje geniet geen wettelijke bescherming. In Vlaanderen en België is de soort momenteel niet bedreigd en ook op Europese schaal is ze niet bedreigd. De voornaamste knelpunten voor het Oranjetipje zijn verdroging en vermessing door de schaalvergroting van de landbouw waardoor de waardplanten uit de hooilanden en de bosranden verdwijnen. Indien bij het maaien de hooilanden jaarlijks tot aan de bosranden gemaaid worden, zal een groot deel van de overwinterende poppen samen met het maaisel verwijderd worden. Een geschikt natuurbeheer voor het Oranjetipje moet ervoor zorgen dat Look-zonder-look en/of Pinksterbloem (die als nectar- en als waardplant gebruikt worden) op de vliegplaatsen behouden blijven. Dat kan gebeuren door extensieve begrazing of door gefaseerd maaien in het najaar (in het voorjaar en de zomer zitten zowel eitjes als rupsen op de planten). Bosranden worden best slechts gefaseerd gemaaid, omdat daar de poppen overwinteren op overblijvende stengels.

Lente planning: mei-juni

Wanneer	Wat	Waar	Wie
5 mei vanaf 14u	Geetsvondelwandeling	GEMEENTELOODS Geetsvondelstraat 7 3120 Tremelo	Danny Schoovaerts 0497/22.16.00
19 mei vanaf 14u	Balenbergwandeling	SINT-ANNA KERK BAAL Pastoriestraat, 1 3128 Baal	Danny Schoovaerts 0497/22.16.00
26 mei vertrek om 8u	Daguitstap Sint Maartensheide De Luysen Bree	SOCIAAL HUIS Baalsebaan 289 3128 Baal	Plaatselijke gids info: Bruno Wallyn 0478/07.00.44
2 juni vanaf 14u	Zegbroekwandeling	MUSEUM PATER DAMIAAN Pater Damiaanstraat 37 3120 Tremelo	Danny Schoovaerts 0497/22.16.00

